

GUIA DOCENT D'ASSIGNATURA

Titulació: Llicenciatura en Ciències Religioses				
Nom assignatura: HISTÒRIA DEL BISBAT DE VIC				
Curs	2017-2018		ECTS	4
Període lectiu	2n Quadrimestre	H. de classe setmanals	1,30h	Àrea
Professor	Llic. Oriol Casellas i Domènech		Llengua	Català

Descripció/Justificació

L'assignatura d'Història del Bisbat de Vic pretén oferir una visió panoràmica del desenvolupament històric de la mil·lenària diòcesi episcopal vigatana, des dels precedents del bisbat visgot del s. VI i fins als nostres dies, posant especial èmfasi en l'època medieval, des de la refundació de Guifré el Pelós i el bisbe Gotmar a finals del s. IX i centrant-nos també en la destacada figura de l'abat i bisbe Oliba.

Veurem també en profunditat el desenvolupament monàstic i les comunitats canòniques agustinianes fent referència a aquells cenobis més destacats del territori de la diòcesi vigatana: Ripoll, Montserrat, Sant Pere de Casserres, etc.

Passarem aleshores pel bisbat en època moderna i les importants transformacions sofertes en el tombant de l'edat contemporània fins als traumàtics fets de la Guerra Civil espanyola i la posterior postguerra, sempre amb especial atenció als fets ocorreguts a la ciutat de Vic.

Requisits i orientacions prèvies

Els alumnes han de tenir conceptes generals sobre estils artístics (romànic, gòtic, etc.); coneixements de tipus generals sobre periodificació històrica i datació. També es requerirà que es tinguin alguns coneixements generals sobre el comentari de textos històrics. Tots aquests coneixements s'han pogut rebre a nivell d'ensenyament mitjà.

Objectius específics

- Tenir una visió global de l'evolució de la diòcesi vigatana en els seus 1500 anys d'història
- Conèixer la importància vigatana en la fundació de la Catalunya medieval
- Analitzar els diferents models de vida monàstica a les nostres terres
- Introduir la figura de diversos bisbes destacats de cada època històrica
- Comprendre el Cristianisme com a fet fonamental de la societat catalana i europea

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Capacitat de l'expressió oral i escrita d'arguments històrics

Competències específiques

- Capacitat de comprendre textos medievals
- Capacitat de concretar continguts simbòlics dels estils artístics medievals
- Adequació del vocabulari personal a la terminologia de la Història

Continguts

1. Els precedents del Bisbat de Vic.

- 1.1. Desmembrament de l'Imperi Romà i regne Visigot.
- 1.2. El cas de Cinidi. Del bisbat de l'any 516 a l'invasió musulmana del 711.

2. La recuperació del Bisbat de Vic.

- 2.1. La refundació de Guifré el Pelós i el bisbe Gotmar a finals del s. IX.
- 2.2. Els monestirs de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses.
- 2.3. El bisbe Ató i Gerbert d'Orlhac, Vic i Ripoll com a centres intel·lectuals de primer nivell a Europa.

3. El Bisbat de Vic a l'Alta Edat Mitjana

- 3.1. L'abat i bisbe Oliba: Vida i obra.
- 3.2. Reforma gregoriana
- 3.3. El desenvolupament vigatà dels segles XI, XII i XIII

4. Monestirs i canòniques agustinianes a la diòcesi vigatana.

- 4.1. Ordres religiosos monàstics.
- 4.2. Sant Pere de Casserres
- 4.3. Santa Maria de l'Estany
- 4.4. Santa Maria de Lluçà.

5. La Baixa Edat Mitjana.

- 5.1. La fi dels litigis jurisdiccionals.
- 5.2. El gòtic a la Catedral de Vic.
- 5.3. La instauració de la festa de Corpus.

6. Època Moderna. Segles XVI, XVII i XVIII.

- 6.1. El Concili de Trento
- 6.2. Vida de Sant Miquel dels Sants
- 6.3. La Guerra de Successió (1705-1714). Els vigatans i el vicari general Llorenç Tomàs i Costa.

7. El bisbe Francesc de Veyan i l'ocupació napoleònica.

- 7.1. La nova catedral neoclàssica.
- 7.2. Fundació de la Biblioteca Episcopal
- 7.3. La Guerra del Francès

8. El segle XIX i l'inici del catalanisme conservador.

- 8.1. El Trienni liberal i el bisbe Strauch.
- 8.2. Les desamortitzacions. Fi de la vida monàstica a Ripoll.
- 8.3. La figura de Jaume Balmes.
- 8.4. Els grans bisbes del catalanisme catòlic i conservador: Josep Morgades i Josep Torras i Bages,

9. La Guerra Civil espanyola i la postguerra.

- 9.1. Destrucció i persecució eclesial els primers dies de guerra
- 9.2. El bisbe Joan Perelló i el nacionalcatolicisme.

10. L'organització territorial del Bisbat de Vic al llarg dels segles. Canvis i transformacions.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Utilització de documents històrics i de documentació gràfica, imatges, fotografies, etc.

Avaluació

Criteris d'avaluació

L'assignatura s'avaluarà a partir del treball individual, de l'assistència a les sessions de classe i l'assimilació dels coneixements sobre la història eclesiàstica vigatana.

Bibliografia bàsica

- BADA, J; *Història del cristianisme a Catalunya*. Lleida: Eumo i Pagès, 2005.
- BADA, J; *Societat i Església a Catalunya. Cent anys entre constitucions i dictadures (1876-1978)*. Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya, 2011.
- Bisbat de Vic. Estudis sòcio-pastorals*. Bisbat de Vic i Editorial Montblanc, 1969.
- BOADA, C; i BRUGUÉS, I; (Ed.); *L'Església a Catalunya durant la Guerra de Successió*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2015.
- COLOMER, O; *Josep Torras i Bages (1846-1916)*. Sabadell: Fundació Amics de les Arts i les Lletres de Sabadell, 1996.
- Concilis Provincials Tarraconenses*. (Clàssics del Cristianisme, 50) Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya, Fundació Enciclopèdia Catalana i Proa, 1994.
- D'ABADAL, R; *L'abat Oliba, bisbe de Vic i la seva època*. Barcelona: Aedos, 1962.
- FIGUEROLA, J; *Església i societat a principis del segle XIX. La societat osonenca i el bisbe Strauch durant la crisi de l'antic règim*. Vic: Eumo, 1988.
- FIGUEROLA, J; *El bisbe Morgades i la formació de l'Església contemporània*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994.
- FREEDMAN, P.H.; *Tradició i regeneració a la Catalunya medieval*. Barcelona: Curial, 1985.
- GIRBAU, V; *Església i societat a la Catalunya central. El bisbat de Vic a l'època del bisbe Veyan. (1784-1815)*. Barcelona, FTC i Herder 1996.
- JUNYENT, E; *La ciutat de Vic i la seva història*. Barcelona: Curial, 1980.
- MASNOU, J.M; *Religió i Cultura al Bisbat de Vic entorn de l'any mil*. (Col·lecció TEXTOS, 4) Vic: ISCRVIC, 1999.
- ORDEIG, R; *Els orígens històrics de Vic*. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs, 1981.
- ORDEIG, R; *Ató de Vic, mestre de Gerbert d'Orlhac (papa Silvestre II)*. Vic 2009.
- ORDEIG, R; *El monestir de Ripoll en temps dels seus primers abats. Anys 879-1008*. Vic: EH, 2014.
- PLADEVALL, A; *Història de l'Església a Catalunya*. Barcelona: Claret, 2007.
- PLADEVALL, A; i CATALÀ, F; *Els monestirs catalans*. Barcelona: Destino, 1968.
- PUIGVERT, J.M. (ed.); *Bisbes, Il·lustració i jansenisme a la Catalunya del segle XVIII*. Vic: Eumo, 2000.
- SALARICH, M.S. i YLLA-CATALÀ, M.S; *Vigatans Il·lustres*. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs, 1983.
- SOLÀ, X; *La Reforma Catòlica a la muntanya catalana. Els bisbats de Girona i Vic (1587-1800)*. Girona: Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines i Universitat de Girona, 2008.
- VILAMALA, J; *L'organització del territori diocesà. La divisió administrativa del Bisbat de Vic i la seva evolució històrica*. AUSA, núm. 156, vol. XXII. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs, 2005.